

Mišljenje na Prijedlog rezolucije o integraciji Crne Gore u Evropsku uniju

Prijedlog rezolucije o integraciji Crne Gore u Evropsku uniju, koji je predložen od strane poslanika Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, dostavljen je od strane Generalnog sekretarijata Vlade Ministarstvu vanjskih poslova i Ministarstvu evropskih poslova radi razmatranja i davanja mišljenja.

Ministarstvo vanjskih poslova je, u okviru svojih nadležnosti, koordiniralo komunikaciju sa Ministarstvom evropskih poslova, te su, na osnovu izvršene analize sadržaja Prijedloga rezolucije, sagledani njegovi dometi, kao i mogućnosti za unapređenje jasnoće, političke težine i operativne primjenjivosti dokumenta.

Imajući u vidu strateški značaj procesa evropskih integracija, kao i ulogu Skupštine Crne Gore u završnoj fazi pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom, dva ministarstva daju sljedeće

MIŠLJENJE

Konstatuje se da je dostavljeni Predlog suštinski deklarativnog karaktera, te da su njegovi osnovni principi već obuhvaćeni Rezolucijom o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju („Službeni list Crne Gore“, br. 1/2014), koja je i dalje na snazi.

U pogledu sadržaja Prijedloga rezolucije, predlaže se sljedeće:

1. U preambularnom dijelu Prijedloga rezolucije predlaže se brisanje perioda sprovođenja Programa pristupanja Crne Gore EU.

U devetom paragrafu preambule navedeno je:

„Sljedeći Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) 2024-2027 usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 13. februara 2025. godine, kao osnovni plan ispunjavanja obaveza Crne Gore u pregovaračkom procesu“.

Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) treba da bude formulisan na opšti način, odnosno da se ne vezuje za konkretan programski period, imajući u vidu da se PPCG ažurira na godišnjem nivou. S tim u vezi, sugerišemo da pomenuti preambularni paragraf glasi:

„Sljedeći Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji kao osnovni planski dokument za ispunjavanje obaveza Crne Gore u pregovaračkom procesu i dalje usklađivanje s pravnom tekovinom EU“.

2. U operativnom dijelu rezolucije predlaže se izmjena paragrafa 3.

U trećem operativnom paragrafu navedeno je:

"Skupština Crne Gore izražava uvjerenje da Crna Gora može zatvoriti preostala pregovaračka poglavlja u procesu pregovora s Evropskom unijom do kraja 2026. godine".

Predlaže se njegova izmjena na način da glasi:

„Skupština Crne Gore izražava jasno političko opredjeljenje i očekivanje da Crna Gora, uz punu institucionalnu odgovornost svih nadležnih organa, zatvori preostala pregovaračka poglavlja u procesu pregovora s Evropskom unijom do kraja 2026. godine.“

Predloženom izmjenom se jasno i nedvosmisleno definiše političko opredjeljenje države za okončanje pregovora sa Evropskom unijom u precizno određenom vremenskom okviru, odnosno do kraja 2026. godine. Ovakav pristup doprinosi jačanju kredibiliteta Crne Gore u odnosu na institucije Evropske unije, koje u kontinuitetu insistiraju na jasnim planovima, rokovima i odgovornosti. Posebno je značajno naglašavanje pune institucionalne odgovornosti svih nadležnih organa, čime se poručuje da evropske integracije nijesu isključivo političko pitanje, već zajednička obaveza svih grana vlasti, uključujući izvršnu, zakonodavnu i sudsku, sa posebnim akcentom na reforme u oblasti vladavine prava.

3. Predlaže se dodavanje novog paragrafa između postojećeg petog i šestog operativnog paragrafa koji glasi:

„Skupština Crne Gore se obavezuje da će u zakonodavnom procesu davati prioritet zakonima koji proizilaze iz obaveza preuzetih u okviru pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom.“

Ovim paragrafom ima se za cilj precizno definisanje uloge Skupštine Crne Gore u procesu evropskih integracija. Kako se najveći dio obaveza iz pregovaračkog procesa realizuje kroz donošenje i izmjene zakona, ovim paragrafom Skupština preuzima jasnu obavezu da u svom zakonodavnom radu prioritet daje zakonima koji proizilaze iz preuzetih obaveza prema Evropskoj uniji. Na taj način se doprinosi prevazilaženju čestih zastoja u zakonodavnom procesu, koji su nerijetko bili posljedica političkih nesuglasica ili stavljanja drugih tema u fokus parlamentarnog rada. Ovakva formulacija je u skladu sa preporukama Evropske komisije i praksom drugih država kandidata, te doprinosi većoj predvidivosti, efikasnosti i transparentnosti rada Skupštine.

4. Predlaže se dodavanje novog paragrafa nakon postojećeg osmog operativnog paragrafa koji glasi:

„Skupština Crne Gore potvrđuje da je proces evropskih integracija nadstranački državni cilj i poziva sve parlamentarne subjekte da aktivno doprinose njegovoj realizaciji kroz dijalog, konstruktivne prijedloge i odgovorno djelovanje.“

Ovim paragrafom se dodatno potvrđuje politički i društveni konsenzus o evropskom putu Crne Gore. Isticanjem da je proces evropskih integracija nadstranački državni cilj, jasno se naglašava da ovaj proces prevazilazi dnevno-političke i partijske interese, te da predstavlja strateško opredjeljenje države. Poziv svim parlamentarnim subjektima da aktivno doprinesu realizaciji tog cilja kroz dijalog, konstruktivne prijedloge i odgovorno djelovanje ima za cilj jačanje parlamentarne kulture, smanjenje političke polarizacije i unapređenje međupartijske saradnje. Time se Skupština pozicionira kao centralno mjesto političkog dijaloga i konsenzusa o ključnim državnim pitanjima, što je ujedno i jedna od temeljnih vrijednosti koje Evropska unija promoviše.

5. Budući da se u Prijedlogu rezolucije ne pominje oblast evropskih fondova, predlaže se dodavanje novog paragrafa koji bi se odnosio na pripremu za sprovođenje kohezivne politike nakon članstva, a koji bi glasio:

„Skupština Crne Gore prepoznaje značaj regionalne i kohezivne politike Evropske unije, kao i povezanih strukturnih instrumenata, za unapređenje i finansiranje ukupne razvojne politike Crne Gore nakon članstva u EU, te se obavezuje da prati i, u saradnji sa Vladom Crne Gore, aktivno doprinosi pripremi institucionalne strukture i stvaranju preduslova za uspješno korišćenje fondova Evropske unije nakon punopravnog članstva.“

U cjelini, sve predložene izmjene i dopune ne mijenjaju suštinu Prijedloga rezolucije, već doprinose njegovoj većoj preciznosti, političkoj snazi i operativnoj relevantnosti. One jačaju ulogu Skupštine Crne Gore u procesu evropskih integracija, unapređuju institucionalnu odgovornost i šalju jasnu poruku domaćoj i međunarodnoj javnosti o ozbiljnosti i posvećenosti Crne Gore završetku procesa pristupanja Evropskoj uniji.

Shodno navedenom, Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo evropskih poslova su stava da navedeni Prijedlog rezolucije o integraciji Crne Gore u Evropsku uniju treba dopuniti i izmijeniti na liniji dostavljenih predloga dva ministarstva.